

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієвська В. Мультимедійні технології у початковій ланці освіти [Електронний ресурс] / В. Андрієвська, Н. Олефіренко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – № 2 (16). – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/228/214>. – Назва з екрана.

2. Кириленко Н. М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для створення ігрових методик навчання математичних дисциплін у педагогічному вузі / Н. М. Кириленко // Науковий часопис нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 2: Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: зб. наук. пр. – Київ, 2015. – №16 (23). – С. 37– 41.

3. Федотова Г. А. Методология и методика психолого-педагогических исследований / Г. А. Федотова // Великий Новгород : НовГУ, 2010. – 114 с.

In article is considered the problem of training of future primary school teachers for use of ICT at nature study lessons . On the basis of the analysis of results of the made pedagogical experiment are marked out criteria and levels of readiness of students for the specified kind of activity , perspectives of further researches are planned.

Key words: information and communicative technologies, criteria of readiness of students.

УДК 37.016-028.27

Мішко М. В.
студентка І курсу спеціальності «Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)»

Теличко Н. В.
доктор педагогічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет

ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ І ЙОГО МІСЦЕ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

У статті розкрито процес використання електронних навчальних курсів у загальноосвітній школі на матеріалах зарубіжних досліджень. Визначено етапи проектування електронних навчальних курсів. З'ясовано форми реалізації електронних навчальних курсів у загальноосвітній школі.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, електронний навчальний курс, дистанційні технології, автоматизовані навчальні системи, мультимедійні матеріали.

Система вітчизняної освіти та різних країн зарубіжжя завжди перебувала у полі зору вітчизняних та зарубіжних дослідників. Проблеми розвитку середньої освіти Великої Британії, Німеччини, Франції, Іспанії, США досліджували Г. Л. Алексевич, К. В. Гаращук, Г. В. Марченко, Р. Л. Сойчук, А. А. Сбруєва. Проблема реформування освіти на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів, одним із яких є електронні навчальні курси, у відповідності з викликами часу стоїть сьогодні також перед країнами Європи та світу - кожна країна робить певні кроки у цьому напрямі.

Науковому обґрунтуванню використання інформаційно-комунікаційних технологій у сфері освіти присвячені праці таких відомих зарубіжних учених-педагогів як: Р. Александер (R. Alexander), А. Бейлор (A. Baylor), Х. Бекер (H. Becker), Дж. Бовз (J. Bowes), Р. Кларк (R. Clark), Дж. Деніел (J. Daniel), Л. Дауз (L. Dawes), Д. Харгрівз (D. Hargreaves), Т. Гайдн (T. Haydn), Д. Лаурілард (D. Laurillard), М. Ліск (M. Leask), А. Мартін (A. Martin), Дж. Робертсон (J. Robertson), Дж. Сміс (J. Smith) та ін.

Говорячи про нові, перспективні форми організації освітнього процесу, маємо на увазі реалізацію тієї чи іншої навчальної програми, орієнтованої головним чином на самостійну роботу учнів. У цьому випадку для отримання ефективних результатів педагог повинен підготувати цілий комплекс різноманітних навчальних матеріалів, що складають так званий «кейс» (англ. case - коробка, чемодан). При формуванні такого кейса стає все більш популярним мультимедіа підхід, коли учень забезпечується освітніми ресурсами, заснованими на різних технологіях: друкованими, аудіо-, відеоматеріалами та, що особливо важливо, електронними навчальними курсами (ЕНК). Останні являють собою навчальні матеріали, структуровані особливим чином і записані на магнітні носії (дискети або компакт-диски) або доступні через комп'ютерну мережу (локальну або Internet) [3]. При цьому реалізований у них гнучкий сценарій здатний підлаштовуватися під потреби та можливості конкретного учня і розвивати його потенційні здібності.

Реалізація основних задумів педагогів щодо структури та способу подачі матеріалу можлива тільки при їх активній участі у створенні ЕНК. Така спільна робота викладачів і групи розробників найбільш ефективна, оскільки дозволяє включати

окремі готові фрагменти в навчальний процес, апробує їх і своєчасно вносячи необхідні корективи. У цій ситуації неминуче постає питання: чи може педагог стати повноцінним учасником подібного проекту? При певній початковій підготовці в області інформаційних технологій це цілком реально, оскільки в останні роки були розроблені і отримали досить широке поширення різні програмні комплекси, що дозволяють безпосередньо педагогам створювати цілком професійні ЕНК [5, с.45].

Сучасними прикладами продуктів, що представляють собою комплексні автоматизовані навчальні системи, можуть служити програмні комплекси Lotus Learning Space, ToolBook Assistant 2, Distance Learning Studio, VLE (англ. Virtual Learning Environment - середовище віртуального навчання) та ін. Останній з перерахованих програмних продуктів розроблений і використовується Віртуальним університетом Європи та Центральної Азії, що об'єднує понад сорока вищих навчальних закладів Європи і країн СНД. З'явилися і аналогічні проекти, що враховують специфіку навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах, наприклад програмний комплекс Net-школа. При роботі з такими комплексами від педагога вимагається структурувати і підготувати у вигляді файлів необхідні матеріали (конспекти лекцій, демонстраційні матеріали, хрестоматії, практичні завдання, питання, завдання для тестування та ін), а потім в режимі діалогу сформувати сценарії для організації самостійної роботи певної групи або кого навчають [1, с.23].

Електронний навчальний курс (ЕНК) - це комплекс електронних навчально-методичних матеріалів, створених для організації індивідуального та групового навчання з використанням дистанційних технологій (ДТ), що базуються на Інтернет-технологіях, відповідно до графіку навчального процесу вищого навчального закладу[6].

Особливість електронного навчального курсу (ЕНК) від інших електронних засобів навчання, полягає у тому, що ЕНК передбачений для оволодіння студентами навчальним матеріалом під керівництвом викладача. В процесі навчання студентів ЕНК безперервно змінюється та вдосконалюється.

Електронні навчальні курси розміщуються на навчальному порталі в системі дистанційного навчання, технічні вимоги до якої визначаються спеціальним документом. Робота порталу повинна бути організована на основі системи управління навчальними ресурсами, наприклад, Moodle, ATutor ILIAS, Прометей, технологій Вікі, соціальних мереж тощо, або систем власної розробки. Функціональні можливості таких систем мають дозволяти:

- студенту: отримувати персоніфікований доступ до електронного навчального курсу та інституційного репозиторію чи електронній бібліотеці через Інтернет, відкривати та завантажувати на власний комп'ютер навчально-методичні матеріали курсу, в тому числі і мультимедійні, відправляти виконані завдання для перевірки, проходити електронне тестування; спілкуватися із іншими слухачами курсу індивідуально чи в малих групах, ставити викладачеві запитання, переглядати електронний журнал обліку оцінок тощо;

- викладачу: самостійно створювати та редагувати ресурси ЕНК, надсилати повідомлення студентам, розподіляти, збирати та перевіряти завдання, вести електронні журнали обліку оцінок та відвідування, налаштовувати різноманітні ресурси курсу, організовувати електронне обговорення актуальних проблем між студентами в групі або малих групах а он-лайн та офф-лайн режимах тощо [2, с.15].

Електронні навчальні курси можуть містити електронні ресурси двох типів: а) ресурси, призначені для подання студентам змісту навчального матеріалу, наприклад, електронні конспекти лекцій, мультимедійні презентації лекцій, методичні рекомендації, веб-касти або аудіо-касти тощо; б) ресурси, призначені для закріплення вивченого матеріалу, формування вмінь та навичок, самооцінювання та оцінювання навчальних досягнень студентів, наприклад, завдання, тестування, анкетування, форум, чат тощо) [4, с.72].

Кожний ЕНК, розміщений на навчальному порталі, повинен мати ресурси трьох типів: 1) інформаційні; 2) діяльнісні; 3) комунікаційні та мати структуру (див. рис.1), яка включає наступні складові:

- загальні відомості про навчальну дисципліну (робоча програма, календарний план, критерії оцінювання, друковані та Інтернет-джерела, глосарій, оголошення);

- навчально-методичні матеріали з кожного модуля:

• теоретичний матеріал: мультимедійні презентації лекцій, структуровані електронні навчальні матеріали, електронний конспект лекцій, аудіо-, відео-, анімаційні навчальні ресурси, список друкованих та Інтернет-джерел, посилання для електронну бібліотеку чи інституційний репозиторій;

• практичні (семінарські, лабораторні) роботи: зміст, методичні вказівки щодо їх виконання, в тому числі відео та інші мультимедійні матеріали, список індивідуальних завдань та питань для обговорення, завдання для проектної діяльності, форма подання результатів виконання, критерії та форми оцінювання;

- завдання для самостійної роботи студентів: додатковий теоретичний матеріал, приклади виконання додаткових завдань. список індивідуальних завдань, методичні вказівки щодо їх виконання, питання для обговорення в он-лайн та офф-лайн режимах, форми подання результатів виконання додаткових завдань, критерії та форми оцінювання;

- модульний контроль: контрольні індивідуальні запитання, запитання для групового обговорення, завдання з критеріями оцінювання та формою подання результатів виконання, тести для самоконтролю та контролю;

- матеріали для проведення підсумкової атестації: контрольні запитання, тест для самоконтролю, підсумковий тест для атестації студента з дисципліни;

- додаткові матеріали [2, с.56].

Говорячи про місце ЕНК в навчально-виховному процесі, необхідно враховувати особливості сучасного стану освітньої системи, в якій співіснують різні форми навчання, в тому числі і комбіновані, а для них дуже важливо відповідне методичне забезпечення самостійної роботи. Відповідно до цього природною є вимога, щоб структуру і спосіб представлення навчально-методичних матеріалів та електронному вигляді не тільки могли б, але й повинні були б легко варіюватися залежно від конкретної форми їх використання. У кінцевому рахунку необхідно забезпечити доступ до більшого обсягу навчально-методичних ресурсів для максимально числа користувачів, а також підтримку індивідуального підходу та активних методів навчання і зворотного зв'язку.

З технологічної точки зору основними завданнями в цьому напрямі є розробка методично обґрунтованих принципів представлення навчально-методичних ресурсів та організація доступу до системи навчально-методичних, науково-дослідних та інформаційних ресурсів з урахуванням можливостей і потреб всіх учасників освітнього процесу[1, с.24].

Отже, у практику педагогічної діяльності все ширше входить використання різноманітних електронних навчальних матеріалів, таких, наприклад, як: навчальні та робочі програми; плани-графіки лекційних та практичних занять; теоретичний матеріал; хрестоматії; енциклопедії та словники; карти, схеми, ілюстрації; збірники завдань і вправ, методичні рекомендації щодо їх виконання; теми творів, рефератів тощо; питання і тести для самоперевірки; моделюють програми для проведення комп'ютерних експериментів і ділових ігор (з можливим використанням спеціалізованих баз даних); програми для проведення контролю якості навчання та

розвитку учнів.

Відповідна методична та технологічна систематизація вищеперерахованих електронних матеріалів по суті справи забезпечує поетапне формування ЕНК, який може поєднувати в собі функції автоматизованих навчальних і контролюючих систем, моделюючих програм та інших програмних засобів ІТЗ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуревич Р. С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в освіті / Р. С. Гуревич; [акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень] // Енциклопедія освіти. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 364-365.

2. Карпенко С. Г. Інформаційні системи і технології / С. Г. Карпенко, В. В. Попов. – К. : МАУП, 2004. – 121 с.

3. Ничкало Н.Г. Сучасні тенденції і проблеми неперервної професійної освіти / Н.Г. Ничкало // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. – Київ-Вінниця, 2000. – 486 с.

4. Пилипчук А. Ю. Система освіти як об'єкт інформатизації: структура системи освіти / А. Ю. Пилипчук // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2008. – № 4. – С. 34–40.

5. Learning and teaching through the use of technology: a revised approach to HEFCE's strategy for e-learning [Електронний ресурс]. – March, 2009. – Режим доступу: [http //www.hefce.ac.uk/learning/techlearn/](http://www.hefce.ac.uk/learning/techlearn/). – Назва з екрана.

6. Links between the global initiatives in education [Електронний ресурс]. – Division of Higher Education, Paris: UNESCO, 2005. – 16 р. – Режим доступу: <http://www.unesco.org>. – Назва з екрана.

The article deals with the process of use of electronic training courses in a secondary school on the materials of foreign studies. The stages of designing electronic training courses have been determined. The forms of realization of electronic training courses in the secondary school have been found out.

Key words: information and communication technologies, e-learning course, distance technologies, automated educational systems, multimedia materials.